16de JAARGANG — CURAÇAO DEN 15den JULI 1899. — No. 811

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 14 Juli.

DE VRIJHEID DER WETENSCHAP.

Kan, zoo hoort men dikwijls vragen, de wetenschap vrij zijn, als zij gekluisterd is aan de Openbaring? En onder die vraag verbergt zich een immer wederkeerende uitspraak:

Er is geen ware wetenschap bestaanbaar onder de hoede der Katholieke Kerk, die de bewaarster is der Openbaring

Wij zouden op die vraag met een wedervraag kunnen antwoorden: Houdt de wetenschap op vrij te wezen, omdat zij gebonden ligt aan de natuur? Wat hier sommiger brein benevelt, is een valsch en erbarmelijk begrip van vrijheid. Waarin toch onderscheidt zich de vrijheid overal van de bandeloosheid? Doordien zij zich beweegt binnen den kring der wetten, terwijl de bandeloosheid voortholt buiten iedere wet.

In de orde der wetenschap wordt de waarheid als wet erkend. De vrijheid der wetenschap bestaat dus niet in volstrekte onafhankelijkheid; want zij behoort ondergeschikt te wezen aan de waarheid; doch aan de waarheid alleen. De slavernij der wetenschap daarentegen is haar afhankelijkheid van meeningen. Het is dan ook de vrijheid niet des menschelijken geestes; maar de bandeloosheid, moeder der slavernij, die in onze dagen alles wil leiden tot den staat der meeningen.

Zulk een drijven, zulk een pogen is de ontkenning zelve der wetenschap. Haar bezitten is weten met zekerheid, slechts meeningen hebben is twijfelen en zich aan den twijfel onderwerpen is zich verslaven. De ware geleerde bevestigt nooit hetgeen hij niet weet; maar de wetenschap eischt desniettemin de zekerheid en vindt haar grenzen, waar zij deze niet kan bereiken.

Dan slechts kan er van wetenschap sprake zijn, wanneer de waarheid verplichtende is en deze verplichting haar behoedt voor de slavernij der meeningen; zoodat ook tot de geleerden gericht is het lichtgevende woord: „De waarheid zal u vrijmaken."

Toont niet de ondervinding telken dage, hoe men, het juk der waarheid afschuddende, ten slaaf wordt aan den logen? Toont zij niet aan, hoe diegenen zelfs, die weerstaan aan de klaarblijkelijkheid der goddelijke orde in het werk der natuur en in het werk der openbaring, ellendiglijk zich plooien naar elke nieuwe leer, met iederen ras verwaaiden opiniewind zich keeren en wenden, aan alle grillen der intellectueele mode toegeven en hun zoogezegde overtuiging ontleenen aan den onzin, die elken dag door de pers der beide werelden wordt rondgekraaid? Hebt gij nooit eenige dier slaven ontmoet? Zij zijn bereid alles te gelooven, wat men hun zonder bewijs voorhoudt, mits hetgeen men beweert, slechts strijdig zij met het geloof, en zij willen gretig alle hypothesen aannemen als bewezene feiten, mits deze slechts zijn tegen het Christendom. Wat is zulks, zoo niet de lichtgeloovigheid van het ongeloof? Het begrip van vooruitgang is bij hen niet minder valsch dan dat der vrijheid. Zeggen zij niet dagelijks, dat het geloof onbestaanbaar is met den vooruitgang, omdat de openbaring onveranderlijk is?

En de natuur dan? Is de onveranderlijkheid der natuur een hinderpaal voor den vooruitgang der natuurwetenschappen? Waarom zou de onveranderlijkheid der openbaring, die wij gestempeld zien met hetzelfde goddelijk merk als de natuur, een beletsel zijn voor den vooruitgang der bovennatuurlijke en gewijde wetenschappen? Sprak ook Pius IX niet van den vooruitgang der gewijde wetenschappen, toen hij zeide: De vooruitgang is dáár, en hij is groot, het is de ware vooruitgang, niet de verandering van het geloof. De geest, de kennis en de wijsheid van allen en van elk in 't bijzonder, van de tijdkringen en de eeuwen der gansche Kerk en van de individu's, moeten voortschrijden en steeds grootere vorderingen maken, opdat men met meer helderheid inzie, hetgeen men vroeger meer duister geloofde, opdat de nakomelingschap het geluk smake te begrijpen, hetgeen de voorvaderen, niet begrijpende, vereerden, opdat de kostbare gesteenten van het goddelijk dogma worden bewerkt, nauwkeurig aangebracht, wijselijk opgeluisterd en zij in sierlijkheid, pracht en schoonheid toenemen, doch steeds in hetzelfde genre, dat is: in gelijke leer, in gelijken zin, in gelijke zelfstandigheid, derwijze, dat men nieuwe woorden bezige, echter geen nieuwe dingen zegge. Pius IX—Breve aan Oostenrijk's Bisschoppen, 17 Maart 1856.

De Pausen waren niet enkel de vrienden van den vooruitgang der gewijde wetenschap, zij waren de ijverigste bevorderaars van den vooruitgang van iedere wetenschap, van letteren en kunst. Wie hebben de universiteiten van Oxford en Cambridge in Engeland gesticht? De Pausen. Wie hebben de universiteiten gesticht te Parijs, te Bologna, te Ferrara, te Salamanca, te Coimbra, te Alcala, te Heidelberg, te Praag, te Keulen, te Weenen, te Leuven, te Kopenhagen? De Pausen. Wie gebood, dat de leerstoelen der Grieksche, Hebreeuwsche, Arabische, Chaldeeuwsche talen werden opgericht te Parijs, te Oxford, te Bologna, te Salamanca? Een Paus Clemens V. Door wie werden gedurende tweehonderd jaren aangemoedigd, ondersteund en beloond de werken der geleerden, die de ware kennis van het wereldstelsel aanbrachten? Door de Pausen en Kardinalen der H. Kath. Kerk. Dat alles willen zij niet erkennen, die schaamteloos de fabel van Galilei's veroordeeling nabauwen. Noch de Kerk, noch haar opperpriesters hebben Galilei veroordeeld. Hij werd gevonnisd door een rechtbank van Godgeleerden, die weldra dit vonnis introk om aan het stelsel van den sterrenkundige de vrijheid te laten, die Galilei zelve genoot, wiens sombere kerker eveneens een verdichtsel is. Waar toch werd het eerst onderwezen dit systeem van de beweging der aarde, door Copernicus en Galilei gevolgd? Te Rome, 1425, door Nicolaas Di Cusa, professor aan de Romeinsche hoogeschool, 48 jaren vóór de geboorte van Copernicus, 139 jaren vóór die van Galilei. Nicolaas Di Cusa verdedigde zijn theorie in een geschrift, dat hij opdroeg aan zijn vroegeren leermeester, den Kardinaal Cesarini. Paus Nicolaas V verhief later Di Cusa tot Kardinaal en benoemde hem tot Bisschop van Brixen in Tyrol. En wederom te Rome was het, dat omstreeks 1500, Copernicus dit stelsel blootlegde en verdedigde ten aanhoore van 2000 studenten. Copernicus werd benoemd tot Kanunnik te Konigsbergen. Celio Calganini, die het stelsel van Di Cusa en Copernicus leerde in Italie, werd in 1518 benoemd tot Apostolisch Protonotarius door Clemens VII en in deze waardigheid bevestigd door Paulus III, aan welken Paus ook Copernicus zijn werk opdroeg: „De revolutionibus orbium Coelestium". Eindelijk, toen de beroemde Keppler, die het stelsel ontwikkelde en volmaakte, door de protestantsche godgeleerden van Tubingen werd vervolgd, was het nogmaals de H. Stoel, die alles in 't werk stelde om aan de hoogeschool van Bologna te plaatsen dien zoo christelijken geleerde, die niet enkel het systeem van Galilei had omhelsd, maar het een onberekenbaar gewicht bijzette door het gezag zijner onsterfelijke ontdekkingen. (J. de Maistre). Indien ik bij deze episode verwijl, is het omdat de kwade trouw halsstarrig blijft zoeken naar een argument tegen de heilzame werking der Pausen in de groote geschiede-

---

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(9)

CAPITULO III.

Porfin es 20 September koe Erna Harteneck tabata spera asina impaciente a jega, es dia koe é tabata spera su roeman. Pa el, es tempoe tabata pasa coe un lentitud koe tabata molestié. Humor di es tata no tabata nunca asina desagradabel i no tabata falta tampoco momentoenan duroe den djé i su jioe muger.

Como tabata parcé koe baron Harteneck tabata gusta masjar di haci su jioe muger rabia semper den presencia di Von Glocknernan, a haci varios bez koe Steinfels tabata testigoe di un caso desagradabel asina. E no por a larga di mira anto es moda innatural koe ta existi den tata i jioe. Si e tata ta papia coe un tono compasivo i di bofon koe pa es moza ta insoportabel, tocanti su esfuerzo pa regla asuntoenan di cas di *Hartenstein*, Erna no ta larga di doena també un respondi orguljoso i un defensa skerpi. Com carinjosa i tierna é ta trata su tanta — un solo palabra noema di su tata muchoe bez ta basta, pa Steinfels moenstré un bez es enemistad den djé i su jioe. Sin embargo tabata parcé koe apena tin un asuntoe, koe es dos hendenan ai tin mes idea, mientra koe obstinadamente cada un di nan tabata atené nan na nan idea.

Ma awé Erna no tabata poné su cordamentoe na es cosnan ai desagradabel. Herman mester bini!

Muchoe promer koe Heinrich mester a bolbé coe cabainan, é tabata para den drempi di un cas na àltoe den coenucoe ta mira den di aleuw. Koe é mes no por a bai busca su kerido roeman, tabata un gran sacrificio pé.

Merdia senjorita Orben a jega na Hartenstein, pues é mester consideré dichoso caba, koe awor caba é por a sali?

Ajá.... aja tras di es paloenan no ta parcé koe tin un nubia di stof? Erna a rek su curpa i el a keda para riba su dede di pia. Sí, e wagen! Coe un gritoe di legria é tabata coeminda coe su lensoe. Despues el a baha for di es altura i bai den camina.

Den legria di su coerazon el à coeminza corré i tabata haci senjal coe Heinrich pa é keda para.

— Porfin bo a jega, Herman! Ki dichosa mi ta, di bolbé mira bo....

Spantar el a stop di papia.... Fuera su roeman koe é tabata spera coe asina tantoe gustoe, tabatin un hende mas den es wagen. Herman a baha hariendo pa di promer, despues otro.

— Neinstetten! a sali for di boca di es moza desapuntar, ora Herman tabata doené manoe i zoentjé coe grandi cordialidad.

Luitenant Herman Von Harteneck no a limité solamente na es coemindamentoe cordial, ma su bista penetrante a ristra henter curpa di su roeman.

— Sin sombré, ni handschoen, ni parasol! Mi kerida Erna, ta parcé mi koe bo ta bira un coenukera.

El a tira un bista di un banda riba Erich Neinstetten, koe tabata parar ai den un bistir di biaha elegante i coe su sombré den su manoe.

— Esai mi a loebida, mi roeman, ora mi por a hui. Mi a keré koe nunca Lily lo a bai den su cuarto; suela ta kima mi bao di mi pia, el a respondé hariendo, halando cabez di su roeman atrobé cerca djé.

— Lily? Ta kende ta Lily?

— Ai, Lily Orben. Hustamente awor papa a combidé aki. Mi ta masjar rabiar pa esai.

— Ma ami no, mi kerida Erna, si bo kier anto, es hoben a respondé chanzando. Su fama a anuncia mi caba muchoe cos interesante. Ma aki mi mester a invita Erich urgentemente di bini coe mi. El a prefera di nó, i el a keré koe su binimentoe aki lo no ta agradabel pa bo, pasobra a bisé pa un otro día despues.

—Como toch nos no ta huntoe awor, un mas of menos no ta nada, Erna dici coe indiferencia, cohiendo manoe di su roeman. Neinstetten por bai jaag. Tin basta pahara, mi ta keré. Heinrich, larga es cabainan sigi, es bestianan lo ta cansar. Bam Herman.

Largando senjor Von Neinstetten, si é kier sigi nan of nó, el a bai cas coe su roeman. Erna tabata papia sin stop i é tabata puntra su roeman pa es persona aki of es aja koe ta huntoe coe né, doenando di conocé pa esai com tantoe é sabi toer kiko ta dependé di su roeman. Erich Neinstetten tabata camna ketoe banda di es moza, koe apena tabata poné atencion riba djé, i tabata scucha coe admiracion na es sono clar di su harimentoe.

Es hoben di casa Harteneck, delegar i regularmente formar, tabata mas grandi coe su roeman muger. E tabatin també es wowo blauw di su tata, ma no frioe manera el, ma biboe animoso. Es bista di firmeza di caracter,

nis van den vooruitgang der wetenschappen.

De Kerk heeft nooit het licht geschroomd. Zij weet en leeraart, dat het licht der rede en het licht der openbaring één zelfden oorsprong nemen. Zij weet, dat nooit tusschen deze beiden de minste tegenspraak geweest is en dat onder de bewijzen voor de waarheid der openbaring men niet mag vergeten haar onwrikbare harmonie met de wetenschap. Van af een Clemens van Alexandrië en een Origines, tot aan een Descartes, een Leibnitz, een Pascal, een Keppler, een De Maistre, om niet eens van de nog levenden te gewagen, hebben geloof en wetenschap steeds samengewerkt in de grootste genieën van het Christendom.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Officieele berichten.

Bij gouvernements-beschikking dd. 8 dezer maand, No. 399, is aan den Heer W. G. VAN BAARS, R. K. Geestelijke van den 2n. rang, tot herstel van gezondheid, één jaar verlof naar Nederland verleend.

Havennieuws.

Te Klein-Curaçao is het Engelsche zeilschip *Anita*, groot 322 ton, op het strand geloopen in den nacht van 10 op 11 Juli.

De *Anita* kwam van Bahia met bestemming naar Aruba om een lading phosphaat in te nemen. De kapitein, R. EVANS, en het grootste gedeelte van de bemanning kwamen hier Woensdag met de *Mi Consuelo* aan. De *Anita* schijnt geheel verloren te zijn.

***

Gisterenmiddag omstreeks twee uur is Hr. Ms. *Sommelsdijk* van haar oefeningstocht uit zee in de haven teruggekeerd.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Josefina Benites, Alfonso Casseres, H. de Castro, Erani Evertz, Weijher Kuast, Valentin Longoria, María N. Sidre.

Aangeteekende stukken :

Adelaido P. de Senior, Wilheim Severeijn.

Niet voor verzending vatbaar een drukwerk geadreseerd aan : La Probidad, Ocaña.

Venezolaansche willekeur.

Wederom hebben de Venezolaansche ambtenaren een bewijs geleverd van de onbeschaamde willekeur, waarmede zij tegen vreemdelingen, doch vooral tegen Nederlanders, durven optreden.

De Vrijmoedige van 13 Juli ll. deelt daaromtrent het volgende mede:

Alweder zijn Nederlandsche onderdanen in Venezuela behandeld op eene wijze, die de vraag wettigt, of die republiek wel onder de beschaafde landen der wereld gerangschikt mag worden.

De heer dr. W. C. GÜERSTE en zijne schoonzuster, mevrouw T. J. G. GÜERSTE, met haar kindje, die, zooals hier nagenoeg algemeen bekend is, wegens familie-aangelegenheden, per ss. *Philadelphia* op reis naar New York waren, moesten wegens ongesteldheid van die dame te La Guayra ontschepen en in een hotel gaan logeeren. Van de zijde der autoriteiten van die stad hebben zij gedurende hun kort verblijf te dier stede aan grievende vexaties blootgestaan. Bestendig werden zij bewaakt, alsof zij de grootste misdadigers waren. Men wilde hen zelfs niet vergunnen naar Curaçao te telegrapheeren en, bij hun vertrek uit La Guayra, werden niet alleen hunne reiskoffers op de meest angstvallige wijze doorzocht, maar moest de heer dr. GÜERSTE zelf zich aan eene zorgvuldige doorzoeking onderwerpen. Het spreekt van zelf, dat er bij die doorzoeking niets gevonden werd, dat op dynamiet-bommen, nihilistische of opruiende geschriften, noch revolutionaire proclamaties of iets van dien aard gelijkt.

Het blijkt helaas! hoe langer hoe meer, dat men in Venezuela geen eerbied heeft voor onze vlag en de Nederlandsche onderdanen aldaar als verworpelingen beschouwt!

Ingezonden Mededeelingen.

—o—

La Semana Cristiana Ilustrada.

Hemos tenido el gusto de recibir el número correspondiente al último jueves de esta hermosa publicación que nos permitimos recomendar á nuestros lectores como un excelente medio de adquirir á precio sumamente módico un magnífico año cristiano ilustrado con más de 400 bonitos grabados.

Precio por un año 8 fr. 50. Dirigirse á los señores Popelin Hnos., 3, rue Seguier.—Paris.

NEDERLAND.

De Vredesconferentie.

De Tijd ontleent aan de *Rassegna Nazionale*, een te Florence verschijnend blad der monarchale groepen, eenige hoogst belangrijke beschouwingen over het voorbijgaan van Z. H. den Paus bij de Vredesconferentie.

Het volgende uit het overzicht in *De Tijd* zij onder de oogen onzer lezers gebracht :

"Het Italiaansche blad behandelt in de eerste plaats de quaestie, of de uitsluiting van den H. Stoel een succes is geweest voor Italië. Hij beantwoordt deze vraag ontkennend. In Italië zelf, zegt hij, hecht men dan ook aan het beweerd succes heel weinig waarde, ook omdat men overtuigd is, dat het niet *alleen* aan den invloed van Italië is toe te schrijven.

"Het zou dwaasheid zijn te beweren, gaat de *Rassegna* voort, dat de uitsluiting aan het *prestige* van het Pausdom afbreuk deed en daardoor het *prestige* van Italië verhoogde. Iedereen weet, dat Rusland en andere groote Mogendheden de toelating van den H. Stoel hebben begeerd. Italië heeft zich ertegen verzet, doch voor dit verzet is geen ander motief te vinden dan vrees ;—ook die vrees is een hulde aan den Paus....

"Dank zij het Italiaansche Gouvernement zal de H. Stoel volstrekt geen medeverantwoordelijkheid dragen van het niet-slagen, maar, integendeel, later kunnen verkondigen, dat het resultaat geheel anders zou geweest zijn, indien de Paus in de gelegenheid was geweest al het gewicht van zijn zedelijken invloed ten dienste te stellen van het vredeswerk........

"De houding door onze Regeering thans aangenomen", vervolgt het Italiaansche blad, "kan geen ander gevolg hebben dan de Katholieken in het buitenland te kwetsen en hen te doen gelooven, dat het moderne Italië de onverzoenlijke vijand is van het Pausdom *in alles*. Die houding moet noodzakelijk het gevoelen ingang verschaffen, 't welk nog altijd door sommigen hardnekkig wordt volgehouden, dat het wereldlijk gezag met geen ander doel werd ten onder gebracht dan om het geestelijk gezag te ondermijnen."

"Er is gezegd, dat, indien men den Paus uitnoodigde, men ook de hoofden van andere kerkgenootschappen zou moeten uitnoodigen. Maar men vergeet, dat deze reeds voor een goed gedeelte op het Congres vertegenwoordigd zijn. De Czaar is hoofd der Russische, de Koningin van Engeland van de Anglikaansche Kerk, de Keizer van Duitschland is *summus episcopus* der Evangelische Kerk, de Sultan van Turkije is het geestelijk opperhoofd van alle Muzelmannen, enz. Juist de best georganiseerde Kerk, die het grootst getal geloovigen heeft en wier Hoofd over de grootste zedelijke macht beschikt, zal thans niet vertegenwoordigd zijn ; en dit door de schuld van een katholieke Mogendheid !"

Wel mag *De Tijd* hierbij en vooral bij de opmerking, dat het voorbijgaan van den H. Stoel *niet alleen* aan den invloed van Italië is to wijten aanteekenen, dat "overlegging van bescheiden en correspondentie door onzen Nederlandschen Minis-

---

koe ta mas conocir den cara di Erna, é tabata falta henteramente ; é tabatin un boenita boca fini i riba su lip un poco barba, mientra su cachete tabata di un forma boenita.

Cerca castiljo nan a contra es senjor di cas. Herman a bai liger cerca djé, i Neinstetten tabata disculpa coe algun palabra su bisjita inesperada.

Ma é no a papia muchoe. Asina koe es majoor a coeminda su jioe, el a bati riba scouder di es hoben koe tem é tabata chikitoe, a bini varios bez na *Hartenstein*, i dici cordialmente :

— Ningun papiamentoe, mi kerido Erich, ki ora koe tá, bo ta bon binir pa mi i mi jioe.

Papiando es palabranan ai el a draai mira Erna. Un sombra a pasa riba Erna su cara koe tabata cajente di solo, el a haci un movecion di desaprobacion i el kier a bai.

— Oenda senjorita Lily ta ? es baron a puntra lacónicamente.

— E ta droemi, tabata e respondi mes lacónico.

Herman a mira na bentana di es cuarto i tabata parcé coe cortina di un banda tabata mové.

***

En berdad, ora stem frescoe di es hoben a jega na orea di Lily Orben koe tabata scucha, el a kita for di su camarera koe tabata regla su cabei di nobo atrobé. Coe prudencia é tabata mira abao i spantar el a hala es cortina fini tapa, ora un par di wowo azul tabata mira ariba.

— Ai, Herman Harteneck ! é tabata corda hariendo.

Despues el a bai na es tabouret dilanti un mesa di hoeki i é tabata mira su cara coe atencion den spiel koe su lesji tabata foerar coe panja di seda roos, mientra koe es moza a coeminza atrobé su trabao koe el a larga para.

Bao di un wenkbrauw fini, manera pintar coe penseel, ta mira bo un par di wowo brein i di sonjo ; un nanisji bon formar i fini, un boca di appel, djentenan blancoe tabata sali for di es boca medio abrir, na un palabra : un cara manera hende ta mira pintar riba dosji i abanico di tempoe di rococo. Muchoe conocementoe lo no tin den es frenta blancoe, ma muchoe astucia, sí, é persona koe ta mira su cara den spiel ai, mester tin.

— Nó, Nanny, es bistir blancoe ai no, é dici coe e mucha muger, koe ta trecé es sjimis di batista, koe é mes a scohé promer. Mi ta pálida di biaha. Cohé es sjimis roos nobo.

—Lo é no ta muchoe elegante ? es camarera tabata observé. Parcé Senjorita Harteneck no ta haci muchoe caso di bistimentoe. Mi a miré ta camna den hardin ; sin.... Es mucha muger a hiza su scouder significativamente.

— A bini bisjita, dos senjor, Nanny. Doena mi es sjimis ai noema. E ta net bon.

Un mei ora despues es senjorita a drenta salon, oenda toer es otro hendenan di cas tabata reuni caba.

— Erna su bistir blancoe adornar coe cinta color di olijfi no ta maloe, é tabata corda ; ma é no por ta comparar coe di mi.

— Mi jioe Herman ta pidi di tin honor.... ...asina e baron a presenta es oficial. Senjor Von Neinstetten, é tabata bisa.

Despues di a mira es hoben di cas coe un bista curioso, el a haci un compliment encantador. Pa es egército di mozanan i den nan senjorita Orben koe tabata goza di pleiziernan di invierno, na es residencia, Erich Von Neinstetten, donjo di es terrenonan di es mes nomber, tabata un bon pareha. Na un bon ora, Lily tabata bisa den di é mes, el a bini *Hartenstein*, koe é por cera conocir coe es baron. Di Herman Harteneck, su tata a bisé caba algun palabra, ora é tabata bai. Awor é tin dos hoben pa é scohé den nan. Liger manera un rayo, el a delibera den djé mes com lo é comporté. Pa di promer lo é reconocé terreno i moenstra es hoben di cas su atencion. Dusji, manera koe ta di un mucha, tabata es risa koe é tabata respondé palabranan cortés di es hoben, sigurando é ki dichosa su tata i es carinjosa Erna a hacié di a invité na nan compania.

I pensando, com indiferente Erna ta banda di Erich Von Neinstetten, é dici :

— Mi ta loco coe bida di coenucoe, i mi ta deseoso di sinja conocé es lugar excelente aki mas tantoe ; na camina, ora mi tabata bini aki, mi a mira caba paloe grandi di muchoe atraccion i boeniteza.

— Mi ta spera, Herman a respondé, koe moza lo honra *Hartenstein* hopi dia coe moza su presencia, afin koe nos lo ta na ocasion di por goza bon di toer cos.

— Naturalmente, mi jioe, es senjor di cas dici, doenando es moza su braza, como es criar tabata trecé souper, un bisjita encantadora hende ta trata di toer manera di hacié mas firme posibel, i mi ta spera, koe di bo parti lo bo haci toer bo posibel den di esai.

— Lo mi considera mi dichoso, es jonkman dici, i el a haci un compliment ora es moza elegantemente bistir a pasa su dilanti bai den comedor.

Di un humor excelente i giando combersacion, Arnold Harteneck tabata moenstra, koe den esai é tabata un maestro. Na altura di toer cos i di toer noticia, é tabata combersa particularmente coe Lily Orben, coe es tono koe hendenan elegante di mundoe ta moenstra nan balor den sociedad.

(E ta sigi.)

ter van Buitenlandsche Zaken nog meer noodzakelijk" is geworden.

Een afgezant van het ongelukig Armenie.

De *Daily News* bevat het volgende belangrijke bericht van zijn Haagschen correspondent :

"De heer Minas Tchéraz, de welbekende Armenische schrijver, die aanspraak kan maken de tolk te zijn van de geheele Armenische bevolking, en van de comité's van Armeniërs over geheel Europa, Egypte enz., en door hen naar Den Haag is gezonden, heeft een gesprek met mij gehad. Hij kwam, daar ben ik zeker van, met geen illusies, en hij zal vertrekken zonder teleurstelling.

"De heer Tchéraz, die in Den Haag is gekomen met behoorlijke volmachten van de Armenische lichamen in Europa, had zijn toevlucht tot een krijgslist genomen, om het Armenische verzoekschrift aan baron de Staal aan te bieden, daar een officiëele nota verscheidene dagen vroeger was gepubliceerd, dat geen verzoekschrift door den voorzitter der conferentie zou worden aangenomen. Tchéraz huurde het netste coupétje dat in Den Haag te krijgen was en met de commandeursorde van Bolivar op de borst reed hij naar het Huis ten Bosch op den openingsdag. Hij werd bij den ingang aangehouden, doch hij vertoonde een groote enveloppe aan de soldaten, die salueerden en hem door lieten gaan. Het rijtuig reed tot den trap der gezanten. De heer Tchéraz wandelde naar boven en overhandigde een enveloppe aan een bediende, met de bijvoeging, dat zij officiëele stukken voor den president bevatte. Hij wachtte een week op antwoord en zond toen iemand, die de boodschap bracht, dat de heer De Staal nooit den heer Tchéraz zou ontvangen. De laatste had aan baron De Staal meegedeeld, dat Gortchakoff, den 9en April 1878 aan lord Salisbury schrijvende, geconstateerd had, dat het keizerlijke kabinet, "altijd voor oogen heeft gehouden de taak het door de geschiedenis opgelegd, om het Christendom te bevorderen zonder onderscheid van ras of kerkgenootschap". Tchéraz is door een gedelegeerde verwittigd, dat baron De Staal het verzoekschrift zelfs niet aan zijn collega's genoemd heeft. In de petitie worden nieuwe Armenische gruwelen onthuld. Hij heeft geschreven aan elken gedelegeerde en beleefde antwoorden van verschillende hunner ontvangen.

"De Sultan heeft een protest gezonden aan den Hollandschen gezant te Constantinopel over de tegenwoordigheid van den heer Tchéraz en Jong-Turken te 's-Gravenhage en biedt een gunstige regeling aan van de Mohammedaansche moeilijkheden in Java in ruil voor hun uitzetting buiten Nederland. De chef der politie van den Sultan, Ahmed Pacha Djellaledin, is op weg naar Den Haag.

"De heer Tchéraz zeide, over zijn zending sprekende : "Het is toch wel goed, dit eens te zeggen, om aan Europa te toonen, dat wij lijden."

Tot zoover de *Daily News*. De heer Minas Tchéraz zou in de *Vereeniging voor Christelijke Jongemannen* aan de Prinsengracht een voordracht houden over Armenië. Een paar uren voor de genomen meeting, vervoegde zich een inspecteur van politie van het Hoofd-commissariaat aan het vergaderlokaal en deed aan den directeur weten, dat de Regeering, daartoe van de zijde van Turkije aangezocht, den wensch had te kennen gegeven, dat deze bijeenkomst niet gehouden werd. De politiedienaar wist, dat in deze slechts een wensch kon worden kenbaar gemaakt, doch dat, aangezien de meeting voor het publiek opengesteld was en daar lichtbeelden zouden worden vertoond daarvoor in elk geval vergunning der politie noodig was, als zijnde een publieke vermakelijkheid.

Met het oog op die moeilijkheden werd besloten, de meeting niet te doen doorgaan. Toch waren er nog vele bezoekers tegen het aanvangsuur gekomen, die van het afzeggen niets wisten.

Intusschen meldt men met zekerheid, dat vanwege de Regeering geen wenk gegeven is om de lezing van prof. Minas Tchéraz niet te laten doorgaan. Wel heeft de regeering, omdat vrees was geopenbaard, dat in die lezing uitlatingen zouden kunnen voorkomen, die voor een vreemden Souverein beleedigend konden zijn, gemeend in zijn beslissing de aandacht van den Armenischen professor er op te moeten vestigen, dat hij in dat geval zich zou blootstellen aan de strafbepalingen van de Nederlandsche strafwet, doch dat de Nederlandsche wet, overigens volkomen vrijheid geeft, voordrachten te houden.

Geheel afgescheiden hiervan is het bestuur der Christelijke Jongelingsvereeniging, waar de lezing zou gehouden worden, er op gewezen, dat voor het houden van vertooningen met lichtbeelden -- wat ten deze de bedoeling was — vergunning vereischt wordt van het gemeentebestuur, welke niet was gevraagd en ook later niet is verzocht.

BUITENLAND.

Rome.—Z. H. de Paus heeft aan Mgr. den aartsbisschop van Bourges een Breve gericht, waarin hij verklaart, dat de H. Stoel volstrekt niet is afgeweken van Zijn vroegere aanwijzingen, hoe de Fransche Katholieken zich op staatkundig en sociaal gebied hebben te gedragen. Dit was geheel ten onrechte afgeleid uit eenige pauselijke akten, welke in den laatsten tijd zijn uitgevaardigd en alleen betrekking hebben op de christelijke geloofs- en zedeleer.

— Kardinaal Vaughan heeft aan een katholiek journalist verklaard, dat sinds 1895, toen de pauselijke Encycliek aan de Engelsche natie verscheen, jaarlijks in Engeland 9000 bekeeringen tot het Katholicisme plaats hadden, totaal dus ongeveer 30,000. Vele bekeerlingen behooren tot de élite der Anglikaansche geestelijkheid en geloovigen.

Italie.— In de Italiaansche Kamer heeft Crispi weer eens een incidentje uitgelokt. Het woord verkregen hebbende over een persoonlijk feit, schreef hij de nederlaag, door de Italianen bij Adua geleden, toe aan den veldheer-generaal Baratieri, die niet gewacht had op de versterkingen, welke het ministerie Crispi hem had toegedacht. Er ontstond hierop zoo'n lawaai, dat de voorzitter de vergadering moest schorsen. Na heropening ging Crispi voort te betoogen, dat zijn Regeering niet verantwoordelijk gesteld kon worden voor het gedrag van generaal Baratieri.

De socialist Ferri zeide dat de Italiaansche soldaten bewijzen van moed gaven, maar een generaal sloeg op de vlucht. De president verzocht hem deze woorden in te trekken, maar de spreker weigerde, waarop de zitting werd opgegeven.

Frankrijk.— De feestelijkheden te Toulon, waar Marchand, den koenen bestrijder der Derwischen, en zijn dapperen o. a. door de onderofficieren van het garnizoen en door den vice-admiraal Fournier een schitterende receptie en een luisterrijk diner waren aangeboden, hebben zich gekenmerkt door een nogal „gedurfde" politieke *speech* van den held van Fasjoda, welke toespraak bijna aanleiding had gegeven tot een incident. Niet alleen, dat hij in een onderhoud met eenige journalisten eraan herinnerde hoe de eenheid Frankrijks kracht uitmaakt en hoezeer Frankrijk die kracht noodig heeft, ten einde „wederom de rol te kunnen vervullen, die in overstemming is met zijn grootheid in het verleden ;" niet alleen, dat hij den roem van het leger verkondigde tegenover diegenen welke dat leger trachten in discrediet te brengen, maar in antwoord op de begrootingstoesprakeu had hij o. a. de volgende — zooals de *Figaro* uitdrukkelijk vermeldt — door alle journalisten „gecollationeerde" woorden gesproken :

„Op onze expeditie hebben wij eenmaal vrees gekoesterd niet voor ons, maar voor de toekomst van ons land ; dat was op den dag toen wij te Fasjoda een flotielje uit het noorden zagen komen, die ons berichten uit Frankrijk bracht.

„Ziende welk een verdeeldheid in ons land heerschte naar aanleiding van een zaak, waarover ik niet heb te spreken, hebben wij begrepen, dat Frankrijk de uiterste poging niet kon doen ; wij hebben gevoeld, dat ons land niet het krachtige en fiere antwoord kon geven, dat tien jaren geschiedenis hadden geleerd. De vrede, die een oogenblik aan een zijden draad hing, is, gelukkig, gehandhaafd, maar ik meen te kunnen verklaren dat Frankrijk niet twee van dergelijke vredes moet hebben per eeuw. Ik zal daarover niet meer zeggen."

Dit deel van Marchand's antwoord werd begroet met het geroep van : „Ja, ja, wij hebben het begrepen !"

— Het *Centrum* heeft de volgende driestar :

De laatste aflevering van de *Revue des deux mondes* bevat een bijdrage : „Poésie" van François Coppeé.

Zacht welluidend vloeien de alexandrijnen daarheen, waarin de dichter tracht weer te geven de gevoelens van geloof en vertrouwen, van leedwezen en dankbaarheid, van liefde en aanbidding die zijn hart overstelpten, toen hij neerknielde : „Dans une église de village," in eenvoudige dorpskerk, aan de Normandische kust.

Gewillig gaf hij gehoor aan de zilveren stem der verweerde klok : „Viens et prie," kom en bid !

En binnengetreden, knielde hij deemoedig neer voor het beeld van den Gekruiste. Hij beleed — de oude, laatbekeerde zondaar — rouwmoedig zijn groote zwakheid en schuld.

Hij smeekte om ontferming van den Man der Smarten, om bescherming van de Moeder der barmhartigheid, om voorspraak en steun in de gemeenschap der Heiligen.

Dan voelt hij zich opgetogen tot de naieve, kinderlijke godsvrucht der eenvoudige zeelieden, die zich eeuwenlang binnen deze gewijde muren heeft betuigd.

En in vervoering roept hij uit :

„O foi du peuple, foi des humbles, je t'envie."

O geloof van het volk, geloof der nederigen van harte, hoezeer benijd ik u !

Ten slotte vereenigt hij zich met de kinderlijke smeekbeden der schare, en beide handen naar het kruisbeeld uitgestrekt, durft hij vertrouwvol roepen :

„Mon Dieu, je vous aime et je crois!"

Niet zonder aandoening, ja niet zonder een vochtige opwelling in de oogen, leest men deze hartroerende verzen van den grijzen dichter.

Maar als het gevoel begint te zwijgen, gaat het koel verstand zich met verwondering afvragen : hoeveel er wel in de laatste jaren moet veranderd zijn, dat zulk eene ontboezeming, van zulk een man als Coppée, plaats vindt in zulk een tijdschrift als de *Revue des deux Mondes.*

Een tijdschrift, dat kort geleden nog de banier van het wetenschappelijk ongeloof in top voerde en niets liever als lading opnam dan lichtzinnige, dikwijls zedenbedervende romans.

Voorzeker, een teeken des tijds !

Deze eeuw, alvorens te sterven, begint toch de zonden harer jeugd te betreuren en heimwee, onweerstaanbare heimwee, te gevoelen naar den alouden, toch zoo heerlijk troostenden godsdienst der vaderen.

Zoo ten minste spreken en schrijven, — wat meer zeggen wil — zoo handelen zelfs niet weinigen, die tot de toongevende kringen behooren, zoowel in Frankrijk als daarbuiten.

O, mocht in Frankrijk, mocht over geheel de wereld het edele voorbeeld van François Coppée steeds meer navolging vinden, en menigeen, hoever ook afgedwaald naar geest en hart, weer belijden zooals hij :

„Mon Dieu, je vous aime et je crois !"

— Een telegram hier openbaar gemaakt meldt, dat Br. Flamidien door de rechtbank van Rijssel op vrije voeten is gesteld.

Engeland.— Tusschen de Vereenigde Staten en Engeland schijnt de verhouding weer minder rooskleurig te wezen, dan zij een tijdlang was. De correspondent van de *Times* verneemt althans, dat de kansen voor het wederbijeenkomen van de Anglo-Amerikaansche commissie slecht staan, want de onderhandelingen daarover zijn gestaakt, hetgeen de correspondent toeschrijft aan de onverzoenlijke houding van Canada in zake Alaska, welke houding invloed oefent op de Britsche regeering. Inderdaad stelt de correspondent het voor alsof de Britsche regeering bijna Canada's bevelen volgt. Na herhaalde conferenties te Washington en te Londen besloot de Amerikaansche regeering een Canadeesch-Amerikaansche modus vivendi, voorgesteld door Lord Salisbury, aan te nemen, maar te elfder ure liet Lord Salisbury weer te Washington boodschappen, dat die modus vivendi onuitvoerbaar was; hij stelde echter een anderen modus vivendi, ingegeven door Canada voor, krachtens welke de regeering der Unie beginnen moest met alle eischen van Canada in te willigen, hetgeen onaannemelijk was. Deze onbevredigende staat van zaken te Montreal en Londen influenceert op noodlottige wijze de zoo hartelijk geworden Anglo-Amerikaansche betrekkingen. Zoo hadden Engeland en Amerika een wederzijds bevredigend tractaat tot regeling van de Nicaragua-kanaalzaak klaar, maar nu weigert Engeland het te teekenen, voorgevend dat regeering er niet bij het parlement mee aankomen kan, zoo lang Canada's eischen ten opzichte van Alaska niet ingewilligd zijn.

—Een der leiders van de Engelsche liberalen, John Morley, hield eene rede te Lydney in Glostershire. Hij noemde de bewering, als of Home Rule in 1886 de scheuring in de liberale partij verwekte, een grove dwaling, want andere partijgeschillen waren voorafgegaan. Spreker was geenszins een tegenstander van een gezond imperialisme, maar het ongezonde imperialisme, dat zijn uiting vindt in het slachten van inboorlingen ten einde hun land te vermeesteren, gepaard met schanddaden gelijk de ontwijding van des mahdi's graf te Omdoerman, zoodanig imperialisme noemde Morley zelfvernederend en zelfontzenuwend.

De Transvaalsche quaestie behandelende, veroordeelde Morley den laatdunkenden en bloeddorstigen onzin van sommige Engelsche invloedrijke organen in verband met een ultimatum en een oorlog met die Boeren. Spreker had goede hoop op Sir A. Milner's en president Krüger's ontmoeting, maar zal de conferentie slagen dan zijn wederzijdsche concessiën noodig. Het Britsche volk zou Sir A. Milner's houding naderhand veroordeelen, wanneer het blijkt dat hij naar Bloemfontein ging met den last om alles van eenzijdig Engelsch standpunt te behandelen en niet af te wijken van eigenmachtig vastgestelde voorwaarden en van een willekeurige Engelsche lezing van de stukken zonder een andere lezing toe te laten. Eindelijk sprak Morley hoopvol over de vredesconferentie met eenige vleiende woorden over Nederland als grondlegger van de hedendaagsche volksvrijheden in Europa.

Amerika.—Wij lezen in de *Catholic Times* :

Het is voor de Vereenigde Staten een geluk dat zij mannen bezitten onverschrokken genoeg om aan het volk de hardste waarheden te zeggen. Een dezer onverschrokkenen is mgr. Spolding. De redevoering die deze prelaat voor een groot auditorium gehouden heeft, had ten doel de geloovigen te behoeden voor de gevaren, waaraan de vereering van het gouden kalf hen blootstelt. Er bestaat tusschen deze machtige redevoering en de meesterlijke bladzijden waarin Tacitus het verval van het Romeinsche Rijk schildert, eene treffende overeenkomst.

De overvloedige rijkdommen en het zedenbederf, zeide de Bisschop, zijn de voorteekenen van het verval van een volk. De Amerikanen zijn begeesterd door de macht van de fortuin. Zij beelden zich, ongelukkig genoeg, in, dat de rijkste naties

ook de meest eerbiedwaardige en de sterkste zijn.

Zij hebben uit het oog verloren, dat iedere vrijheid zijnen oorsprong heeft in de zedelijke vrijheid en dat slechts de ziel een volk groot maakt. Wanneer moed, eer, deugd en levenseenvoud, de onmisbare vereischten van een mensch dien naam waardig, door hem verloren zijn, blijft hem slechts het geld en wat men zich door geld verschaffen kan. En dan kan alles gekocht worden en de rijken zijn helden. (Het geld dat stom is maakt recht wat krom is, zouden wij Hollanders zeggen). De *Catholic Times* voegt er bij, dat de Amerikanen deze les ter harte kunnen nemen.

—De hoofdofficieren van het 71ste New Yorker militieregiment hebben bij den slag van Santiago een ongehoorde lafhartigheid aan den dag gelegd. Op den 1en Juli was het regiment voor Santiago gelegerd. De slag was begonnen, maar de kolonel Downes wachtte zich wel, trots het bevel van generaal Kent, zijn regiment ten aanval te voeren. De luitenant kolonel Smith maakte zich aan dezelfde nalatigheid schuldig, en majoor Whittle ging er van door toen zijn bataljon oprukte. En kapitein Austin weigerde te voldoen aan het bevel van den generaal om tot den aanval over te gaan.

De commissie van onderzoek heeft genoemde officieren schuldig verklaard aan onverschoonbare lafhartigheid en zij zullen zich daarvoor te verantwoorden hebben voor den krijgsraad. Bijzonderheden uit de aanklacht bewijzen, dat het gedrag der officieren schandelijk lafhartig is geweest. De majoor had zich verborgen in een grooten hoop wollen dekens, de luitenant kolonel en kapitein hoorden rustig den spot der andere regimenten. Zelfs toen hunne soldaten zich allen bij de andere regimenten aansloten verroerden zij geen vin. De gouverneur Roosevelt zegt, dat de hoofdofficieren door hun lafhartig gedrag een smet hebben geworpen op hun regiment en den naam der Amerikaansche vrijwilligers onteerd. Tot eer der soldaten moet gezegd worden, dat zij geen acht sloegen op het voorbeeld hunner aanvoerders, maar op hun eigen houtje den strijd mee maakten. Zij hebben daardoor de eer gered. Den 17 Mei is te Albanië de krijgsraad bijeengekomen om de zaak te behandelen.

ADVERTENTIEN.

TIJD-TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1899.	Caracas	Philph.ª	Caracas	Philph.ª	Caracas	Philph.ª	Caracas
Vertrekt van NEW YORK....	Juli 6	Juli 22	Aug. 5	Aug. 23	Sept. 6	Sept. 23	Oct. 6
Doet SAN JUAN aan........	„ 11	„ 27	„ 10	„ 28	„ 11	„ 28	„ 11
" PONCE „..........	„ 12	„ —	„ 11	„ —	„ 12	„ —	„ 12
„ CURAÇAO „..........	„ 14	„ 29	„ 13	„ 30	„ 14	„ 30	„ 14
Komt aan te LA GUAYRA..	„ 15	„ 30	„ 14	„ 31	„ 15	Oct. 1	„ 15
Vertrekt van „ ..	„ 18	Aug. 3	„ 17	Sept. 4	„ 18	„ 4	„ 18
Komt aan te PTO. CABELLO	„ 19	„ 4	„ 18	„ 5	„ 19	„ 5	„ 19
Vertrekt van „	„ 20	„ 5	„ 19	„ 6	„ 20	„ 6	„ 20
Komt aan te CURAÇAO	„ 21	„ 6	„ 20	„ 7	„ 21	„ 7	„ 21
Vertrekt van „	„ 22	„ 7	„ 21	„ 8	„ 22	„ 8	„ 22
Doet LA GUAIRA aan	„ 23	„ 8	„ 22	„ 9	„ 23	„ 9	„ 23
„ PONCE „	„ 25	„ 10	„ 24	„ 11	„ 25	„ 11	„ 25
„ SAN JUAN „	„ 26	„ 11	„ 25	„ 12	„ 26	„ 12	„ 26
Komt aan te NEW-YORK	„ 31	„ 16	„ 30	„ 17	Oct. 1	„ 17	„ 31

STOOMSCHIP "MERIDA."

Vertrekt van CURACAO	Juni 24	Juli 14	Juli 29	Aug. 13	Aug. 30	Sept. 14	Sept. 30
Komt aan te MARACAIBO	„ 25	„ 15	„ 30	„ 14	„ 31	„ 15	Oct. 1
Vertrekt van „	„ 29	„ 19	Aug. 4	„ 18	Sept. 5	„ 19	„ 5
Komt aan te CURACAO	„ 30	„ 20	„ 5	„ 19	„ 6	„ 20	„ 6
Vertrekt van „	Juli 3	—	„ 7	—	„ 8	—	„ 8
Komt aan te MARACAIBO	„ 4	—	„ 8	—	„ 9	—	„ 9
Vertrekt van „	„ 6	—	„ 10	—	„ 12	—	„ 11
Komt aan te CURACAO	„ 7	—	„ 11	—	„ 13	—	„ 12

SS. "HILDUR" en "A. R. THORP."

	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp
Vertrekt van NEW YORK........	Juni 7	Juni 21	Juli 12	Juli 28	Aug. 12	Aug. 28
Komt aan te CURACAO........	„ 16	„ 30	„ 21	Aug. 6	„ 21	Sept 6
Vertrekt van „	„ 17	Juli 1	„ 22	„ 7	„ 22	„ 7
Komt aan te MARACAIBO......	„ 18	„ 2	„ 23	„ 8	„ 23	„ 8
Vertrekt van „	„ 25	„ 11	„ 28	„ 13	„ 29	„ 14
Komt aan te CURACAO........	„ 26	„ 12	„ 29	„ 14	„ 30	„ 15
Vertrekt van „	„ 26	„ 13	„ 29	„ 14	„ 30	„ 15
Komt aan te NEW YORK........	Juli 5	„ 22	Aug. 7	„ 23	Sept. 8	„ 24

Imprenta de la Librería de A. Bethencourt é Hijos, Curaçao